

Analiza nenamjenskih gotovinskih kredita odabranih banaka koje posluju u Republici Hrvatskoj

Štriga, Karlo

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:198:294216>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

Karlo Štriga

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA NENAMJENSKIH GOTOVINSKIH KREDITA ODABRANIH
BANAKA KOJE POSLUJU U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Zagreb, 2021.

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINACIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA NENAMJENSKIH GOTOVINSKIH KREDITA ODABRANIH
BANAKA KOJE POSLUJU U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Ime i prezime studenta: Karlo Štriga

Matični broj studenta: 496/17-I

Mentor: dr. sc. Miroslav Gregurek, profesor visoke škole

Zagreb, 2021.

Zahvala

Zahvaljujem svom mentoru dr. sc. Miroslav Gregurek na ukazanom povjerenju i pomoći prilikom izrade ovog završnog rada.

Jednako se tako zahvaljujem radnicima Sberbanke i Privredne banke Zagreb koji su mi omogućili dokumente i sve potrebne informacije koji su mi uvelike pomogli u pisanju i realizaciji završnog rada.

Od srca zahvaljujem svojoj obitelji na pruženoj potpori tijekom školovanja.

Naslov: Analiza nenamjenskih gotovinskih kredita odabranih banaka koje posluju u Republici Hrvatskoj

Sažetak:

U Republici Hrvatskoj građani, kada nemaju dovoljno vlastitih sredstava, kupnju željene robe ili usluge mogu financirati uz pomoć kredita iz ponuda kreditnih institucija, odnosno banaka. Za početak je najbitnije odrediti namjenu kredita jer se krediti dijele na namjenske i nenamjenske kredite. Namjenski krediti su kreirani za određenu namjenu te se kao takvi ne mogu koristiti na drugi način, dok se nenamjenski krediti isplaćuju na račune građana te ih oni koriste na željeni način. Nakon što je odabrana namjena kredita potrebno je istražiti ponudu odabrane vrste kredita na tržištu. Pritom treba obratiti pozornost na odluku o iznosu kredita, roku kredita, valuti kredita, vrsti kamatne stope kredita, te se treba informirati o rizicima kredita, instrumentima osiguranja i popratnim troškovima vezanih za sklapanje ugovora o kreditu. Obzirom na mnogobrojne kreditne institucije, odnosno banke u Republici Hrvatskoj, u drugom dijelu rada napravljena je analiza dva kredita u istom iznosu, istoj valuti i u istom otplatnom roku samo u dvije različite banke, u Sberbanci i Privrednoj banci Zagreb. Prema izvršenoj analizi i prema otplatnom planu kredita u Sberbanci i Privrednoj banci Zagreb, najveću ulogu u odabiru povoljnijeg kredita ima kamatna stopa, koja je ujedno i cijena kredita.

Ključne riječi: kredit, kamatna stopa, kreditiranje, kreditni rizik

Title: Analysis of non - purpose cash loans of selected banks operating in the Republic of Croatia

Summary:

In the Republic of Croatia, when citizens do not have sufficient own funds, they can finance the purchase of the desired goods or services with the help of loans from the offers of credit institutions, ie banks. To begin with, the most important thing is to determine the purpose of the loan, because loans are divided into special-purpose and non-special-purpose loans. Dedicated loans are created for a specific purpose and as such cannot be used in any other way, while non-purpose loans are paid into citizens' accounts and they use them in the desired way. Once the purpose of the loan has been selected, it is necessary to research the offer of the selected type of loan on the market. Attention should be paid to the decision on the loan amount, loan term, loan currency, type of loan interest rate, and information on loan risks, collateral and related costs related to concluding a loan agreement should be provided. Considering the numerous credit institutions, ie banks in the Republic of Croatia, in the second part of the paper an analysis of two loans in the same amount, the same currency and in the same repayment period was made only in two different banks, Sberbank and Privredna banka Zagreb. According to the performed analysis and according to the loan repayment plan in Sberbank and Privredna banka Zagreb, the biggest role in choosing a more favorable loan is played by the interest rate, which is also the price of the loan.

Keywords: credit, interest rate, lending, credit risk

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POJAM KREDITA I KREDITIRANJA	2
2.1. Pojam i nastanak kredita.....	2
2.2. Karakteristike kredita	5
3. VRSTE KREDITA.....	6
3.1. Podjela kredita po trajanju.....	8
3.1.1. Kratkoročno kreditiranje	8
3.1.2. Srednjoročno kreditiranje	10
3.1.3. Dugoročno kreditiranje	10
3.2. Podjela kredita za građane.....	10
3.2.1. Vrste kredita građana.....	11
3.3. Podjela kredita za poduzeća	15
4. RIZICI ZA POTROŠAČA U KREDITNOM ODNOSU	19
4.1. Valutni rizik.....	19
4.2. Kamatni rizik	20
5. ANALIZA NENAMJENSKIH GOTOVINSKIH KREDITA	23
5.1. Osnovna obilježja nenamjenskih gotovinskih kredita	23
5.2. Razvoj i obilježja Privredne banke Zagreb.....	25
5.3. Razvoj i obilježja Sberbank-e d.d.....	27
5.4. Usporedba uvjeta kreditiranja u Privrednoj banci Zagreb i Sberbanci.....	31
6. ZAKLJUČAK	35
7. POPIS LITERATURE	36
8. POPIS GRAFIKONA, SLIKA I TABLICA	38
9. PRILOZI.....	40

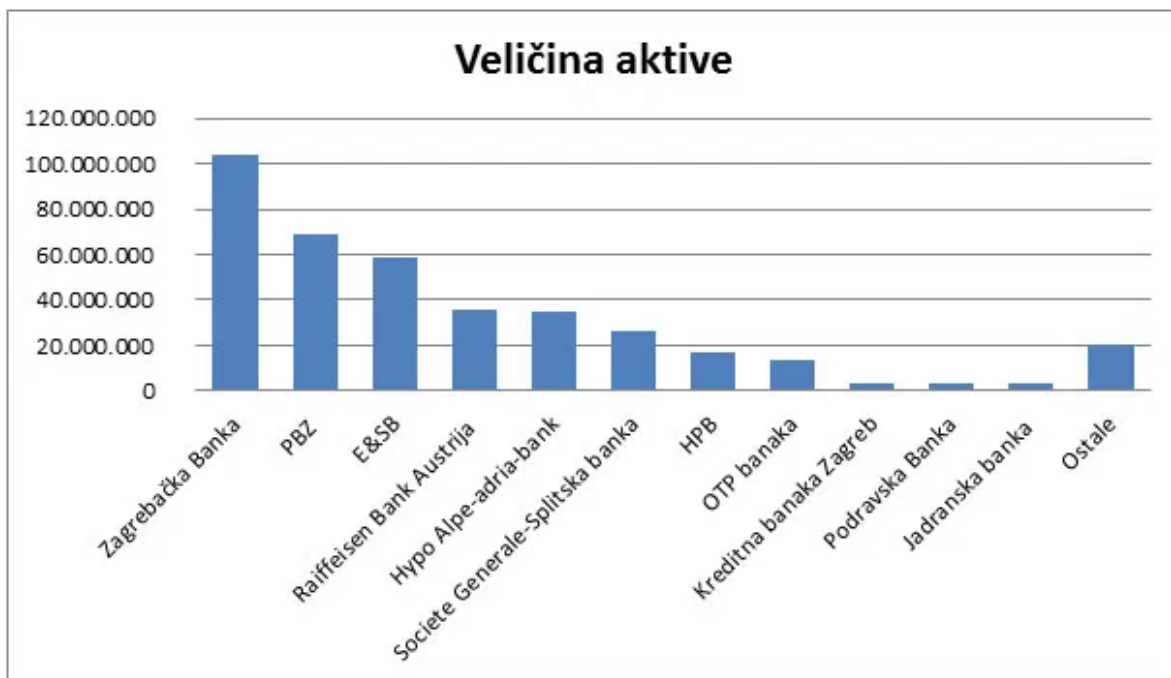
1. UVOD

Bankarstvo je gospodarska djelatnost koja se bavi poslovima vezanim uz novac i novčane vrijednosti. One su uvelike važne za skoro svako gospodarstvo jer mogu stvarati novac i upravljati novcem. Jedan od poslova banaka je kreditiranje njezinih klijenata. Kreditiranje je odnos između vjerovnika i dužnika, u kojem vjerovnik odnosno banka ustupa pravo korištenja novčanih sredstava dužniku po ugovorenim uvjetima. Ima više vrsta kreditiranja, a najčešća podjela je po trajanju, sektorima, namjeni i kamatnoj stopi. Krediti se prema trajanju dijele na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne. Prema namjeni se dijele na kredite za građane i kredite za poduzeće, a prema kamatnoj stopi se dijele na fiksne ili promjenjive. Gotovinski nenamjenski krediti su najzastupljenija vrsta kredita u Republici Hrvatskoj. Karakteristika tih kredita jest da banka isplaćuje klijentu novac koji želi u gotovini ili na račun, a da pritom ne zna svrhu korištenja novca. Za te kredite kamate su veće nego za druge kredite, a rok u kojem se mora kredit vratiti je kraći, maksimalno 10 godina. Kroz praktičan primjer i analizom ponuda gotovinskih nenamjenskih kredita u dvije komercijalne banke u Republici Hrvatskoj, Sberbank d.d. i Privredna banka Zagreb, dalo je informaciju o povoljnijem kreditu za građane u smislu ukupnog troška gotovinskog nenamjenskog kredita. Za metodu istraživanja ukupnog troška kredita koristila se analiza kamatnih stopa, efektivnih kamatnih stopa, glavnice kredita, rokova otplata te instrumenata osiguranja.

2. POJAM KREDITA I KREDITIRANJA

Banka je institucija koja se bavi prikupljanjem sredstava, plasiranjem sredstava te pružanjem financijskih usluga.¹ Banka se bavi uzimanjem i prikupljanjem sredstava zato što uzima sredstava pa ima obvezu prema onom od koga je ta sredstava uzela. Banka može prikupiti sredstava u obliku depozita, ali i u obliku kredita. Banka koja uzima sredstava ne uzima ih da bih ih držala nego da bi ih dalje plasirala; zato i daje kredite.

Grafikon 1. Veličina aktive banaka na dan 31.12.2010. godine

Izvor: <http://finance.hr/analiza-hrvatskog-bankarskog-sektora/> (pristupljeno 10.03.2021.)

Iz slike je vidljiva dominacija 3 banaka u Republici Hrvatskoj. One su svojom aktivnom i profitabilnošću daleko ispred drugih bankovnih institucija te imaju najveći postotak klijenata.

2.1. Pojam i nastanak kredita

Kredit je novčani dužničko-vjerovnički odnos u kojem vjerovnik kredita (obično banka) ustupa pravo korištenja određenog iznosa novčanih sredstava dužniku (debitoru) na ugovoreno

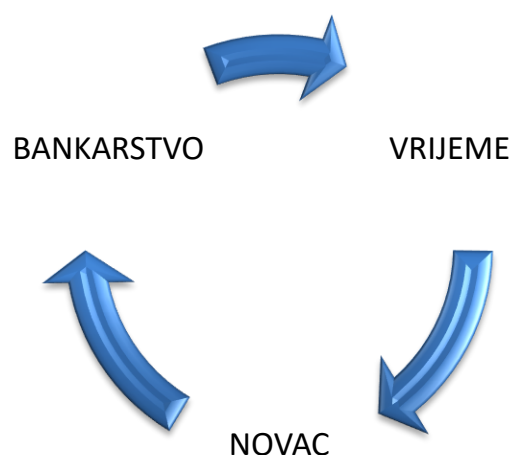
¹ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 10

vrijeme i uz ugovorene uvjete povrata². Sama riječ kredit dolazi od francuskog, njemačkog i talijanskog jezika, a iz latinskog dolazi samo značenje, što znači; ono što je povjereno, zajam.

Kredit je u ulozi instrumenta premošćenja tekuće nelikvidnosti, odnosno, kredit financira uvoz, izvoz, potrošnju, investiciju ili proizvodnju u razdoblju nedovoljne štednje. On je također važna poluga u gospodarskom rastu i razvoju.

Cijena kredita je kamatna stopa te moguća naknada. Kamatna stopa predstavlja cijenu vremena ali i buduću očekivanu cijenu novca.

Slika 1. **Kružni tok u poslovanju banaka**

Izvor: autor

Slika pokazuje kako banka raspolaže s novcem na neko određeno vrijeme. Vrijednost novca se mijenja tokom vremena te je kamatna stopa cijena novca koja je stavljena u uporabu kroz određeno vrijeme. Banka plaća cijenu onima od kojih je dobila novac na raspolaganje, dok naplaćuje cijenu od onih kojima je plasirala sredstva na neko vrijeme.

Naknada kredita se može sastojati od više različitih elemenata, a najčešća je naknada za obradu kredita koja je izražena u postotku ukupne svote kredita. Kamatna stopa i naknada za kredit koju klijent plaća u banci su stvarni trošak kredita za klijenta.

² <https://hr.wikipedia.org/wiki/Kredit> (pristupljeno 10.03.2021.)

Banke u praksi moraju klijenta obavijestiti o stvarnom trošku kredita, pa to najčešće izražavaju kroz efektivnu kamatnu stopu. Efektivna kamatna stopa³(EKS) – jedinstven je način prikazivanja kamatne stope s ciljem transparentnosti i lakše usporedbe uvjeta za odobravanje kredita/depozita kod svih kreditnih institucija i kreditnih unija.⁴ Osim nominalne kamatne stope u izračun se uključuju i naknade koje se plaćaju pri odobravanju kredita ili ulaganja depozita te predstavlja realniji prikaz ukupne cijene kredita/depozita. Efektivna kamatna stopa se izračunava u skladu s metodologijom definiranom prema aktu Hrvatske narodne banke. U svrhu izračuna efektivne kamatne stope trebaju se odrediti ukupni troškovi kredita za potrošača, uz iznimku naknada koje je potrošač obvezan platiti za nepoštovanje obveza ugovora o kreditu i drugih naknada osim kupovne cijene za kupnju proizvoda ili usluga koju je potrošač obvezan platiti neovisno o tome provodi li se transakcija u gotovini ili na kredit.⁵ Formula za izračun efektivne kamatne stope glasi:

Efektivna kamatna stopa = nominalna kamatna stopa + naknada za kredit + ostali troškovi kredita

U nastavku je prikaz efektivne kamatne stope u komercijalnim bankama Republike Hrvatske za subvencionirane kredite.

³ U daljnjem tekstu: EKS

⁴ <https://www.hnb.hr/-/kamate> (pristupljeno 10.03.2021.)

⁵ Horvat Jurjec, K. (2011) Potrošačko kreditiranje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 62

Tablica 1. **Prikaz efektivne kamatne stope banaka na dan 19.02.2021. godine**

APN krediti, 19.02.2021.	Efektivna kamatna stopa		Nominalna kamatna stopa		
	BANKA	HRK	EUR	HRK	EUR
ZABA		2,22%	2,22%	1,99%	1,99%
PBZ		2,27%	2,27%	2,08%	2,08%
Erste banka		2,99%	2,35%	2,80%	2,05%
HPB		2,09%	2,15%	1,99%	2,05%
OTP banka		2,29%	2,19%	2,09%	2,19%
RBA		2,70%	2,40%	2,40%	2,10%
Karlovačka banka		2,50%	2,40%	2,35%	2,25%
Croatia banka		3,50%	3,50%	3,00%	3,00%
Istarska banka		2,32%	2,15%	2,20%	2,05%
BKS BANKA		2,74%	2,19%	2,57%	2,04%
Podravska banka		2,49%	2,49%	2,30%	2,30%
Kent banka		2,75%	2,99%	2,40%	2,60%
Samoborska banka		2,95%	2,95%	2,70%	2,70%
Agram banka		2,58%	2,58%	2,29%	2,29%

Izvor: <https://www.opereta.hr/apn-krediti-prvi-saznajemo-uvjete-banaka-direktno-s-otvaranja-ponuda/>
(pristupljeno 11.03.2021.)

Iz tablice se vidi da najpovoljniju efektivnu kamatnu stopu za građane ima Hrvatska poštanska banka, što znači da je cijena kredita u toj banci najpovoljnija. Zatim ju slijedi Zagrebačka banka, Privredna banka i OTP banka.

2.2. Karakteristike kredita

Banke kreditiraju i građane i poduzeća, ali većina banaka pritom je usmjerena na nekoliko ključnih sektora i podsektora ekonomije. Banke mogu biti fokusirane na velika poduzeća i imućne klijente koji imaju drugačiji tretman od standardnih klijenata. Manje banke će kod kreditiranja biti više orijentirane na manja i srednja poduzeća te obrtnike, dok će veće banke biti fokusirane na velika poduzeća. Svaki od tih kredita ima različite karakteristike. Kredite je moguće dijeliti po karakteristikama, ali naglasak je na tome da svaki kredit ima svoje karakteristike. Najčešće podjele kredita su po sljedećim karakteristikama: trajanju, sektorima, namjeni i kamatnoj stopi.⁶

⁶ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 172

3. VRSTE KREDITA

Kreditni se mogu podijeliti na nekoliko načina⁷:

1. Podjela kredita po trajanju:
 - a) Kratkoročni
 - b) Srednjoročni
 - c) Dugoročni.
2. Podjela kredita po ekonomskim sektorima s određenim kategorijama:
 - a) Krediti građanima:
 - Obični građani
 - Afluentni klijenti;
 - b) Krediti poduzećima
 - Velika poduzeća,
 - Mala i srednja poduzeća,
 - Obrtnici,
 - Međunarodna poduzeća;
 - c) Krediti financijskim institucijama:
 - Banke;
 - d) Krediti državi:
 - Vladi,
 - Pojedinim ministarstvima,
 - Poduzećima u državnom vlasništvu,
 - Plasmani za koje jamči država;
 - e) Krediti lokalnoj samoupravi,
 - f) Krediti neprofitnim organizacijama
 - g) Ostali krediti
3. Podjela kredita za građane:
 - a) Potrošački,
 - b) Nenamjenski,
 - c) Krediti po kreditnim karticama,
 - d) Krediti po revolving karticama,

⁷ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 172-174

- e) Minus po tekućem računu,
 - f) Stambeni krediti,
 - g) Krediti za automobil,
 - h) Hipotekarni kredit;
4. Podjela kredita za poduzeća:
- a) Nenamjenski krediti,
 - b) Namjenski krediti,
 - c) Krediti za repromaterijal,
 - d) Agro krediti,
 - e) Subvencionirani krediti,
 - f) Krediti kupcima,
 - g) Opći krediti,
 - h) Sindicirani krediti,
 - i) Krediti iz sredstava Hrvatske banke za obnovu i razvoj,
 - j) Krediti iz sredstava Europske Unije;
5. Krediti po vrsti kamatne stope:
- a) Krediti s fiksnom kamatnom stopom,
 - b) Krediti s varijabilnom kamatnom stopom,
 - c) Krediti s kamatnom stopom po odluci banke.

Banka u svom poslovanju kreira strukturu kredita koji će biti najprofitabilniji za banku. Plasiranje kredita je rizično jer postoji mogućnost da kredit neće biti vraćen i zato kreditno poslovanje traži da banka što bolje osigura vjerojatnost povrata kredita. Kod poslovanja s kreditima, banka ima za svaki kredit implicitno ili eksplicitno osiguranje da će kredit biti vraćen. Implicitni elementi osiguranja su elementi osiguranja koje banke rabe kao očekivane ili buduće protoke novca koji će onda moći biti uporabljeni za otplatu kredita. Najbolji primjer je minus na tekućem računu građana koji je pokriven budućim prihodima građana. Eksplicitni elementi osiguranja su ugovorom definirani elementi osiguranja koje banka može aktivirati u slučaju da dođe do neredovitih podmirivanja obveza po kreditima (npr. depozit kod banke, hipoteka, cesija, mjenica i sl.).⁸

⁸ Ibid, str. 173

3.1. Podjela kredita po trajanju

Kreditni po trajanju dijele se u tri kategorije: kratkoročne, srednjoročne i dugoročne. Vremenski rok kredita najčešće određuje i karakteristike kredita. Trajanje kredita i rizičnost kredita za banku su razmjerni. U pravilu, što je duži rok trajanja kredita to postoji veća mogućnost da klijent u jednom trenutku neće više biti sposoban vraćati kredit. Zbog toga dugoročni krediti moraju imati stabilne elemente osiguranja.

3.1.1. Kratkoročno kreditiranje

Kratkoročno kreditiranje je najčešći aktivni bankarski posao. Ima više vrsta kratkoročnih kredita, a to su: kontokorentni, akceptni, eskontni, lombardni, rambursni i avalni.

Kontokorentni kredit jest kredit što ga banka odobrava u korist tekućega računa dužnika. Sredstva odobrenoga kredita dužnik može koristiti za promet i plaćanje, odnosno izdavati naloge za plaćanje iznad vlastitih sredstava na računu. Iako se kredit odobrava do iznosa najvišega utvrđenoga kreditnog limita, dužnik može koristiti kredit i u manjem iznosu od ugovorenoga. Pritom dužnik plaća kamate samo na iskorišteni dio takve „otvorene kreditne linije“, a na neiskorišteni dio plaća proviziju banci.⁹

Eskontni kredit je kredit na temelju zaloga (najčešće robne) mjenice, kojom banka kupuje određeno potraživanje prije njegova dospijeca uz istodobnu naplatu eskontna, tj. kamata, provizije i troškova za svoje usluge. Kamata koja se pritom obračunava odnosi se na razdoblje od dana isplate eskontnoga kredita do dana dospijeca mjenice. Eskontiranjem mjenice robni kredit pretvara se u bankarski kredit, čime se potraživanje prema kupcu pretvara u potraživanje prema banci. Eskontni krediti odobravaju se na kraće rokove (u pravilu nekoliko mjeseci), tj. do dospijeca mjenice. Kada mjenica dospije, dužnik po eskontnom kreditu mora vratiti banci odobreni iznos kredita. Ako se to ne dogodi, banka će protrestirati mjenicu i naplatiti traženi iznos od bilo kojega mjeničnoga dužnika. Budući da eskontiranu mjenicu banka može reeskontirati kod središnje banke ili neke druge komercijalne banke, mjenični kredit, sa stajališta likvidnosti, povoljnije je za poslovnu banku nego ostali oblici kredita.¹⁰

Lombardni kredit je kredit na temelju zaloga pokretnih stvari ili vrijednosnica (izuzev mjenice), koje ostaju vlasništvo zajmoprimca, ali su do trenutka otplate u posjedu banka.

⁹ <https://hr.wikipedia.org/wiki/Kredit> (pristupljeno 11.03.2021.)

¹⁰ Ibid, str. 1

Predmet lombarda najčešće se pokretne stvari poput predmeta od plemenitih kovina, umjetnička djela, vrijednosnica (obveznica, dionica, blagajničkih zapisa) i sl.. Založeni predmeti predstavljaju instrumente osiguranja vraćanja lombardnoga kredita, pa ih banka, ako dužnik nije u stanju vratiti kredit banci, ima pravo prodati i na taj način naplatiti dug. Sa stajališta korisnika kredita, pogodnost lombarda očituje se u tome što zajmoprimac može doći do novčanih sredstava potrebnih za tekuću proizvodnju ili potrošnju, a da pritom ne mora prodati svoje vrijednosnice ili pokretnine. Lombardni kredit posebice je pogodan kada se odobrava uz zalog uskladištene robe, ploveće robe, odnosno robe na putu, što omogućuje vlasnicima založnih dobara da dobiju potrebna novčana sredstva i prije nego što konačno prodaju. Lombardni kredit odobrava se na rok od nekoliko dana do nekoliko mjeseci.¹¹

Akceptni kredit je vrsta garantnoga kredita kojim banka stavlja na raspolaganje komitentu svoj poslovni ugled. Odobravanjem akceptnoga kredita banka korisniku kredita ne doznačuje novčana sredstva u iznosu na koji glasi kredit, nego preuzima na sebe obvezu isplate mjeničnoga duga, ako izdavatelj mjenice ne iskupi mjenicu o njezinu dospijeću. Akceptom mjenice banka postaje glavni mjenični dužnik, što zbog većega boniteta mjenice omogućuje tražitelju bankovnog akcepta lakše dobivanje eskontnoga kredita kod druge domaće ili strane banke, odnosno optjecaj takve mjenice na novčanom tržištu.¹²

Rambursni kredit je akceptni kredit koji banka otvara uvozniku robe za plaćanje uvoza robe uz pokriće različitih dokumenata koji su na nju preneseni. U praksi je najčešće povezan s (neopozivim) dokumentarnim akreditivom. Uvoznik se ugovorom obvezuje izvozniku da će plaćanje izvršiti akceptom kod rambursne banke. Izvoznik akceptiranu mjenicu u rambursnom kreditu može eskontirati, koristiti ju za plaćanje ili pak prodati na burzi vrijednosnih papira. Akceptiranje mjenice može izvršiti banka uvoznika, banka izvoznika ili neka treća banka.¹³

Avalni kredit je bankovni kredit kojim banka daje jamstvo na mjenične obveze svojega komitenta do ugovorenoga iznosa avalnog kredita. Na taj se način povećava vrijednost i kvaliteta mjenice i ona se može jednostavnije eskontirati. Preuzimajući odgovornost za klijenta prema trećim osobama, banka stavlja klijentu na raspolaganje svoj ugled. Avalni kredit nije isplatan kredit u smislu odobravanja klasičnog bankovnog kredita, već oblik garantnoga kredita kojim banka daje bezuvjetno i neopozivo jamstvo da će u slučaju neisplate mjenice učiniti to

¹¹ Ibid, str. 1

¹² Ibid, str. 1

¹³ Ibid, str. 1

sama banka kao jamac. S obzirom na uvjetno obećanje plaćanja, za banku avalni kredit predstavlja potencijalnu obvezu. Poseban oblik kratkoročnoga financiranja, koje za banku ima obilježje srednjoročnog ili čak dugoročnoga potraživanja, predstavlja revolving kredit, u obliku otvorene kreditne linije, tj. kontinuirane mogućnosti zaduživanja u varijabilnim iznosima, do visine okvirnog iznosa kredita.¹⁴

3.1.2. Srednjoročno kreditiranje

Srednjoročno kreditiranje je kreditiranje koje traje duže od godine dana, a kraće od pet godina. Takvi krediti traže temeljitije i kompleksnije elemente osiguranja i ne koriste se kao izvori investicijskog financiranja već kao elementi operativnog poslovanja poduzeća. Razlikuju se dvije glavne skupine kredita, a to su namjenski krediti i nenamjenski krediti.

3.1.3. Dugoročno kreditiranje

Dugoročno kreditiranje je kreditiranje koje traje duže od pet godina, a služe za financiranje većih investicija. Dugoročni su krediti za vjerovnike razmjerno visoko rizičan posao, pa se njihovo odobravanje u pravilu uvjetuje založnim pravom na nekretnine (hipotekom), a nerijetko se zahtijevaju i drugi oblici osiguranja kredita poput solidarnoga jamstva (jedne ili više osoba), osiguranja nekretnine od različitih rizika, polica osiguranja korisnika kredita od posljedica nesretnoga slučaja vinkulirane u korist kreditora i sl.¹⁵ Dugoročni krediti se dijele na hipotekarne i investicijske.

3.2. Podjela kredita za građane

Građani su najbrojniji klijenti kod univerzalnih banaka. Brojnost građana kao klijenata igra dvostruku ulogu kod banaka. Veliki broj klijenata znači da banka ne može individualno dizajnirati proizvode za svakoga pojedinog klijenta, već mora kreirati skupine proizvoda koji su onda neznatno diferencirani. Problem velike brojnosti klijenata za banke znači nemogućnost individualnoga pristupa klijentima i individualne kontrole plasmana. S obzirom na ova dva uvjeta poslovanja, banka nastoji optimizirati svoje poslovanje. Proces optimizacije odvija se kroz jasnu definiciju proizvoda koje banka pruža sektoru građana. Zato, kada je riječ o kućanstvima, velika većina banaka nudi iste ili vrlo slične proizvode.¹⁶

¹⁴ Ibid, str. 1

¹⁵ Ibid, str. 1

¹⁶ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 179

Banke su postrožile pravila za procjenu kreditne sposobnosti kod odobravanja nenamjenskih kredita nego za stambene kredite. Imajući u vidu izmjene Ovršnog zakona, podignut je zaštićeni dio primanja na tri četvrtine u odnosu na dvije trećine neto plaće. Time se znatno smanjio prostor za odobravanje novih kredita, a kod refinanciranja starih kredita najčešći je slučaj da nova rata ne smije biti veća od stare, čak i kad dužnici žele skratiti rok otplate.¹⁷ U nastavku je prikaz brzine odobravanja kredita prema određenim parametrima.

Tablica 2. **Prikaz brzine odobravanja kredita**

Broj godina radnog staža	Manje od 6 mj.	6mj do 1g i 6mj	1g,7mj do 6g,8mj	6 g, 9mj do 10 g, 5mj	10g, 6mj ili više	Bez odgovora	
	7	16	22	29	41	16	
Posjeduje kuću/ stan ili najam	Posjeduje	Unajmljuje	Ostalo	Bez odgovora			
	27	7	14	12			
Računi u banci	Tekući račun	Štedni račun	Tekući i štedni račun	Niti jedan	Bez odgovora		
	29	24	38	7	24		
Glavne kreditne kartice	Posjeduje	Ne posjeduje	Bez odgovora				
	22	6	12				
Zanimanje	Umirovljen	Ekspert	Službenik	Prodaja	Usluge	Ostalo	Bez odgovora
	36	31	22	13	7	22	15
Dob	18 do 25	26 do 31	32 do 34	35 do 51	52 do 61	Više od 61	Bez odgovora
	12	7	15	19	27	33	15
Kreditna povijest	Dugo u kašnjenju	Kratko u kašnjenju	Nema podataka	Jedan uredan	2 ili više urednih	Bez kredita	
	-15	-4	-2	9	18	0	

Izvor: Gregurek, M. (2020) Bankarski krediti za potrošače. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 242

3.2.1. Vrste kredita građana

Potrošački kredit je kredit namijenjen pojedincima, najčešće bez ili s niskim kolateralom, za osobne, obiteljske svrhe odnosno potrošnju. Potrošač je fizička osoba koja u transakcijama prema Zakonu o potrošačkom kreditiranju djeluje izvan poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja. Dva su omjera koja će vam pomoći da odredite koliko se možete zadužiti:¹⁸

¹⁷ Gregurek, M. (2020) Bankarski krediti za potrošače. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 242

¹⁸ Ibid, str. 241

1. tijekom mjeseca klijent se ne smije zadužiti više od 10% svojih mjesečnih neto primanja. To bi značilo da si klijent s neto plaćom od 6.000,00 kn mjesečno može priuštiti mjesečnu ratu kredita od 600,00 kn.
2. ukupni dug koji klijent duguje, odnosno postojeća zaduženja kao npr. kredit za automobil i dugovi po kreditnim karticama u omjeru ne bi smjeli prelaziti 20% primanja klijenta.

Potrošački krediti se odobravaju za definiranu svrhu, te je njihovo dospijeće dvije do pet godina.

Nenamjenski krediti su krediti koje banka daje klijentu bez razloga za što će sredstva biti potrošena i na koji način će biti uporabljena.

Krediti po kreditnim i revolving karticama su krediti koji nastaju kod uporabe kreditnih kartica, a razlika u tim karticama jest u otplati, odnosno vraćanju kredita.

Minus po tekućem računu je vrsta gotovinskog kredita koji uglavnom ide automatski bez zahtjeva klijenta, odmah nakon redovitih primanja plaće. U takvim kreditima, kamatna stopa je među najvišima i može biti veća od 8%, a obračunava se na temelju dnevnog stanja na osobnom računu klijenta.

Stambeni kredit je jedan od najčešćih oblika koji uzimaju zajmoprimci, odnosno koriste se njima su stambeni krediti. Njihova učestalost se nalazi u samoj potrebi životnog prostora pojedinca ili pak obitelji, stoga, radi lakšega razumijevanja podijeliti ćemo stambene kredite u par kategorija:¹⁹

- kupovina nekretnine (kuća, sta, garaža, parkirno mjesto),
- refinanciranje stambenog kredita,
- renoviranje/rekonstrukcija nekretnine,
- izgradnja, dogradnja, dovršenje nekretnine,
- kupovina građevinskog zemljišta i komunalno uređenje zemljišta.

Stambeni krediti nalaze se u ponudi svake banke u Republici Hrvatskoj, naravno s više različitih modela i tipova osiguranja.

¹⁹ Zebić, P. i Špoljarić, M. (2016) Teorijske osnove i analiza ponude stambenih kredita banaka. Pregledni rad. Virovitica: Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici

Kreditni za kupnju automobila su krediti čija je svrha kupnja automobila. Kod bankarskih proizvoda auto kredita svaka od hrvatskih banaka internim aktima propisuju zahtijevanu kreditnu sposobnost.

Hipotekarni kredit je dugoročni kredit s rokom dospelja do dvadeset godina koji je osiguran upisom hipoteke, odnosno založnoga prava na nekretnini. Hipotekarni vjerovnik (banka ili druge specijalizirane financijske institucije) vraćanje kredita osigurava pravnim postupkom uknjižbe založnoga prava na nekretnini, temeljem kojeg dospjela nenaplaćena potraživanja može namiriti iz vrijednosti zaloga. Predmet hipoteke može biti; stambeni ili poslovni prostor, zemljište, gospodarske zgrade, skladišta i druge nekretnine nad kojima se založno pravo stječe upisom u zemljišne knjige, ali i pojedini oblici pokretnina, primjerice brodovi i zrakoplovi, nad kojima se založno pravo stječe upisom u zemljišne knjige, ali i pojedini oblici pokretnina, primjerice brodovi i zrakoplovi, nad kojima se založno pravo stječe upisom u registar brodova i registar zrakoplova. Svoja prava hipotekarni vjerovnici ostvaruju preko suda, tražeći da hipotekarni zalog bude izložen javnoj prodaji, tj. dražbi. Stjecanjem hipoteke vjerovnik nema pravo posjeda zaloga, već založno dobro ostaje na raspolaganju dužniku i može biti predmetom kupoprodaje. Dužnik je pritom obavezan voditi brigu o očuvanju vrijednosti založene nekretnine. Budući da sigurnost naplate potraživanja leži u vrijednosti nekretnine, hipotekarni kredit u pravilu se odobrava u visini do 70% promjene ili procijenjene vrijednosti nekretnine. Odobrava se za izgradnju novih objekata ili za opće financiranje. Na hipotekarnom tržištu vrlo veliko značenje imaju stambene hipoteke.²⁰

Banka nastoji putem dobivenih podataka od klijenta izračunati kolika je vjerojatnost povrata plasmana. Zato banka kod procesa kreditiranja traži sljedeće informacije o klijentu:²¹

- visinu primanja,
- radni staž,
- stručnu spremu,
- zaposlenost,
- postojeće obveze klijenata prema financijskim institucijama.

²⁰ <https://hr.wikipedia.org/wiki/Kredit> (pristupljeno 11.03.2021)

²¹ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 180

Sukladno tome, banka izračunava kreditnu sposobnost klijenta te zatim odobrava ili ne odobrava kredit. U nastavku je tablični prikaz uvjeta kreditiranja.

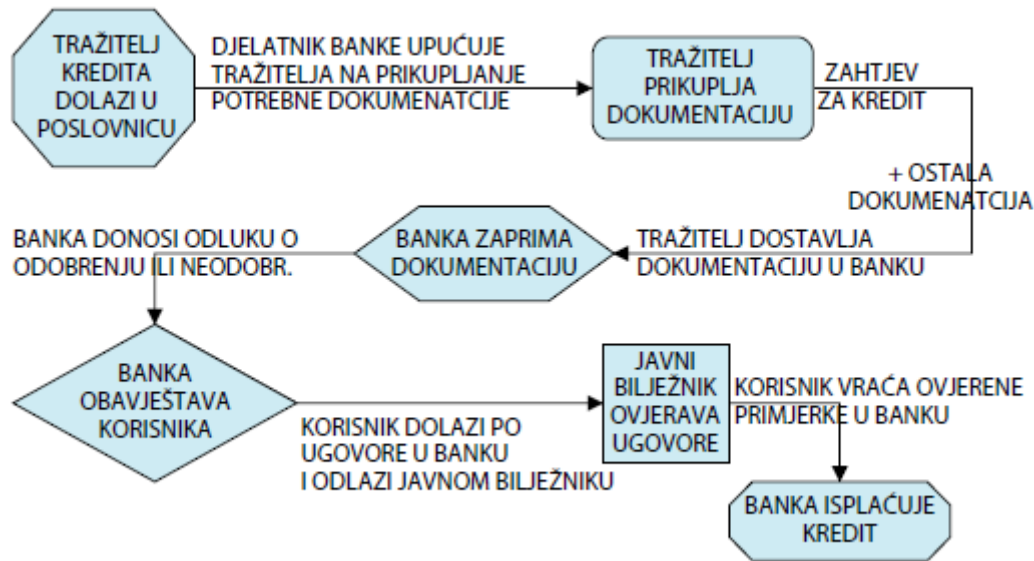
Tablica 3. **Uvjeti kreditiranja**

Naziv kredita	Uvjeti kreditiranja - elementi osiguranja
Potrošački ili nenamjenski kredit	Veličina plaće Depozit Jamci Hipoteka na imovinu Zadužnica kod javnog bilježnika Pristanak o zapljeni plaće
Kredit po kreditnim i revolving karticama	Veličina plaće
Minus po tekućem računu	Veličina plaće
Stambeni krediti	Hipoteka na stan koji klijent kupuje Udio u cijeni stana. Banka kreditira samo dio kupnje. Jamac Polica osiguranja Zadužnica kod javnog bilježnika
Kredit za automobil	Pristanak na zapljenu automobila ako klijent ne plaća kredit Zadužnica kod javnog bilježnika
Hipotekarni krediti	Hipoteka na imovinu

Izvor: autor

U tablici su navedeni najčešći elementi osiguranja, no postoje još i dodatni elementi osiguranja kao što su vrijednosni papiri, stambena štednja, depoziti ili zalog na skrbničkom računu kod stambenih kredita.

Slika 2. Tehnologija kreditiranja kod fizičkih osoba

Izvor: Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 185

Za svaku vrstu kredita propisan je način izračuna kreditne sposobnosti klijenta. Najčešća potrebna dokumentacija jest porezna kartica klijenta za prethodnu i tekuću godinu, tri zadnje platne liste ovjerene od strane poslodavca i potvrda poslodavca o statusu zaposlenika. Nakon što se prikupi sva potrebna dokumentacija, osobni bankar šalje nadređenoj osobi kredit na odobrenje. Ukoliko je kredit odobren, banka klijentu daje Ugovor o kreditu koji mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika. Ovjereni Ugovor klijent vraća u banku i nakon određenog vremena slijedi isplata kredita, najčešće na tekući račun klijenta.

3.3. Podjela kredita za poduzeća

Kreditni za građane i kreditni za poduzeća imaju dosta sličnosti, no međutim kreditni za poduzeća su daleko kompleksniji što su poduzeća veća. Banke se prilagođuju poduzećima tako što su proširile proces odobravanja kredita poduzećima. U slijedećoj tablici je prikazana razlika između kredita za građane i kredita za poduzeća.

Tablica 4. **Razlika u uslugama za građane i poduzeća**

USLUGE KOJE PRUŽAJU BANKE	
GRAĐANI	PODUZEĆA
Tekući računi	Žiro-račun poduzeća
Stambeni krediti	Kreditni za kupnju proizvodne opreme
Kreditne kartice	Korporativne kartice
Stambena štednja	Factoring
Kreditni za automobile	Garancije
Internet Bankarstvo	Internet bankarstvo
Mobilno Bankarstvo	Okvirni krediti
Minus na tekućem računu	Terminski poslovi
	Investicijsko bankarstvo
	Kreditni za automobile

Izvor: autor

Temeljna razlika u uslugama za građane i poduzeće je u osnovnom računu, za građane je to tekući račun, a za poduzeća je žiro-račun. I jedan i drugi su bankovni računi, ali na žiro-račun se prima honorar ili naknada od povremenog posla, na primjer studenti koji rade preko student servisa, ako se ostvaruje prihod putem obrta ili drugih djelatnosti ili ako je potpisan ugovor o djelu ili autorskom radu. Na tekući račun se uplaćuju redovna primanja kao što je plaća i mirovina. Razlika je i u tome što na tekućem ima mogućnosti dozvoljenog minusa, a na žiro računu ne. Također, za tekući račun se plaća mjesečna naknada, a otvaranje i održavanje žiro računa neke banke nude besplatno.

Isto tako se vide da postoje stavke koje su zajedničke građanima i poduzećima, a to su internet bankarstvo i kreditni za automobile.

Poduzeća imaju svoje bankare koji, u najčešćem slučaju, imaju titulu menadžera za odnose s klijentima. Skraćenica je „RM“ što na engleskom jeziku znači „relationship manager²²“. Zadaća RM-a je praćenje poslovanja poduzeća i analiza promjene parametara u pojedinome poduzeću tijekom vremena. Kada dođe do kontakta s klijentom, RM prati potrebu za financiranjem i onda nastoji kreirati paket proizvoda banke koje klijentu najbolje odgovaraju

²² U daljnjem tekstu: RM

za ostvarenje ciljeva toga poduzeća. Paket usluga koje RM pripremi za poduzeće je popis usluga koje trebaju poduzeću i koje će možda trebati poduzeću u poslovanju.²³

U nastavku su prikazane sve vrste kredita koje banke nude za poduzeća sa kratkim opisom namjere tih kredita.

Kreditni za repromaterijal – namjena kredita je podmirenje kratkoročnih obveza prema financijskim institucijama, državi i drugih kratkoročnih obveza, isključujući povrat pozajmica vlasniku, povezanim osobama i ostalim trećim osobama, uz rok otplate do najviše 12 mjeseci. Ovakvi krediti se u pravilu ne odobravaju u nižem iznosu od 100.000,00 kuna.

Agro krediti – takvi krediti su namijenjeni poljoprivrednim djelatnicima za kupnju nove poljoprivredne mehanizacije (traktori, strojevi, alati i dr.). Najčešći rok otplate je do 12 mjeseci te se u pravilu ne odobravaju u nižem iznosu od 50.000,00 kuna

Subvencionirani krediti – to u krediti kod kojih određeni dio kamate ili glavnice kredita snosi netko drugi, a ne poduzeće koje je diglo kredit.

Kreditni kupcima – krediti namijenjeni poduzećima koja kupuju posebnu robu

Opći krediti – to su krediti koji imaju opću namjenu, uglavnom se koriste za pokrivanje tekuće likvidnosti poduzeća

Sindicirani krediti – takvi krediti funkcioniraju na principu udruživanja više banaka u jednu veliku skupinu od kojih pojedina banka sudjeluje sa svojim udjelom u kreditu. Jedna banka je vodeća te ona vodi proces pregovaranja s klijentom i organizaciju kredita u koordinaciji s ostalim članicama skupine.

Kreditni iz sredstava HBOR-a – Hrvatska banka za obnovu i razvoj²⁴ je posebna banka koja je osnovana od strane Vlade Republike Hrvatske kako bi kreditirala posebne projekte na primjer razvitak otoka, kreditiranje poljoprivrede, razvoj malog i srednjeg poduzetništva i sl. Postoje dva načina kreditiranja. Prvi način je da HBOR direktno kreditira tražitelja kredita, a drugi način je da HBOR kreditira banku koja dobiva sredstva te onda banka raspoređuje po uvjetima koje je dobila od HBOR-a i to je najčešći oblik kreditiranja.

²³ Gregurek, M. i Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 188

²⁴ U daljnjem tekstu: HBOR

Lombardni krediti – nastao je u talijanskoj pokrajini Lombardiji po čemu je i dobio naziv. To su krediti kojima su zalog realne pokretne vrijednosti, kao na primjer zlato, nakit, umjetničke kolekcije, vrijednosni papiri, dionice, obveznice i sl.

Okvirni ili revolving krediti – ovi krediti su poput minusa na tekućem računu. Najčešće se koriste kao izvor kratkoročne likvidnosti plaćanja.

Kreditni za posebne programe – takvi krediti ima posebnu kamatnu stopu i njima se kreditira posebna grana ekonomije s namjerom razvoje iste.

Kreditni iz sredstava Europske Unije – to su krediti koji su pod-kategorija kredita za posebne programe.

Za odobravanje kredita, poduzeća moraju banci, kao i građani, dostaviti dokumente. Osim zahtjeva za kredit, poduzeće mora dostaviti i takozvanu statusnu dokumentaciju. Za trgovačka društva je to: preslik Registracije ovjerene kod nadležnog trgovačkog društva, Izjava o osnivanju, preslik Obavijesti o razvrstavanju izdane od Državnom zavoda za statistiku, te presliku osobnih iskaznica ovlaštenih osoba za zastupanje. Za obrtnike je to: preslika Rješenja izdanog od strane Županijskog ureda i preslika Obrtnice, preslike osobnih iskaznica ovlaštenih osoba za zastupanje, potpisni karton i financijska izvješća.

Uz sve to banke traže:

- prijava poreza na dohodak za protekle dvije godine s priložima: Izvadak iz Knjige primitaka i izdataka i Popis dugotrajne imovine
- preslika Rješenja Porezne uprave o visini obveze poreza na dohodak za protekle dvije godine
- izvadak iz Knjige primitaka i izdataka za tekuću godinu
- pregled dugotrajne imovine, pregled obveza i potraživanja na dan podnošenja zahtjeva
- potvrda o dugovanju prema Poreznoj upravi, HZZO-u i HZMO-u
- Bon-2 ili SOL-2 ne stariji od mjesec dana
- analitička izvješća

4. RIZICI ZA POTROŠAČA U KREDITNOM ODNOSU

Korištenje nekog financijskog proizvoda nosi određeni rizik. Sve rizike vezane uz određeni financijski proizvod, kredit, nije moguće unaprijed prepoznati i opisati. Svaki kredit je jedinstven, te su uz njega vezani i rizici specifični samo za taj kredit. U nastavku je prikazan pregled osnovnih rizika vezanih uz kredit, s posebnim osvrtom na valutni i kamatni rizik.

Rizik je opasnost gubitka imovine u nekom pothvatu ili potpunog odnosno djelomičnog neostvarenja željenog cilja i očekivanog uspjeha zbog nepredviđenih događaja. Kada stupaju u kreditni odnos s bankom, potrošači su izloženi odnosno preuzimaju više vrsta rizika, a koji se mogu podijeliti na financijske i ostale rizike. Financijskim rizicima smatraju se kamatni i valutni rizik.

Kamatni rizik vezan je uz moguću promjenu iznosa anuiteta ili rate kredita, a ovisno o promjeni kamatne stope, a valutni rizik uz moguću promjenu iznosa anuiteta ili rate kredita ovisno o promjeni tečaja valute uz koju je kredit vezan.²⁵

4.1. Valutni rizik

Valutni rizik postoji kod ugovaranja kredita koji su denominirani u stranoj valuti ili kredita s tzv. valutnom klauzulom. Krediti s valutnom klauzulom su takvi kod kojih se iznos odobrenog kredita veže uz vrijednost tečaja strane valute, ali se sva plaćanja po takvom kreditu vrše u domaćoj valuti. Pod stranom valutom ovdje se misli na valutu u kojoj ne primamo dohodak ili druga sredstva iz kojih otplaćujemo kredit. Kod valutnog rizika, promjenom tečaja valute u kojoj smo ugovorili kredit, u odnosu na valutu u kojoj imamo dohodak, može doći do posljedičnog povećanja ili smanjenja mjesečne rate ili anuiteta. Ugovaranjem kredita koji su u valuti u kojoj imamo dohodak, izbjegavamo valutni rizik.

²⁵ <https://www.hnb.hr/-/rizici-za-potrosaca-u-kreditnom-odnosu> (pristupljeno 18.03.2021.)

Slika 3. Prikaz valutnih rizika

		Tečaj		
		HRK	EUR	Ostale valute
Preostala ročnost kredita	do 1 godine			
	1 do 5 godina			
	preko 5 godina			

Izvor: <https://www.hnb.hr/-/rizici-za-potrosaca-u-kreditnom-odnosu> (pristupljeno 18.03.2021.)

Zelena boja označava nizak rizik, žuta i narančasta rizik srednje razine, a nijanse crvene predstavljaju više rizike.

U Hrvatskoj je najveći dio kredita vezan uz stranu valutu. Valutna klauzula u kreditnim odnosima, odnosno vezanje kredita uz tečaj kune prema nekoj stranoj valuti, posljedica je činjenice da je oko 80% štednih i oročenih depozita u bankama u stranoj valuti, pretežito eurima.

4.2. Kamatni rizik

Temeljna funkcija banke jest koncentracija i alokacija slobodnih novčanih sredstava kroz prikupljanje depozita i odobravanje kredita²⁶. Obavljajući transformaciju sredstava u svom poslovanju banke se izlažu utjecaju kamatnog rizika. Izloženost banke kamatnom riziku nastaje zbog promjena kamatnih stopa i ročne neusklađenosti plasmana i izvora. Na prikupljene depozite banka s klijentima može ugovoriti fiksnu kamatnu stopu, što bi naizgled značilo rješavanje problema za banku kada je riječ o izloženosti kamatnom riziku. Međutim, ako bi kamatne stope na tržištu počele padati, banka bi bila suočena s oportunitetnim troškovima u svom poslovanju, što bi se ogledalo u koristi koju je banka mogla imati da je sredstva pribavila po nižim kamatnim stopama.²⁷

Svaka banka kao kreditor susreće se s rizikom promjene kamatne stope. Izloženost kreditora riziku kamatne stope je simetrična.

²⁶ Živko, I. (2006) Kamatni rizici u bankarstvu – izvori i učinci. Mostar. Sveučilište u Mostaru, str. 200

²⁷ Ibid, str. 200

Tablica 5. Izloženost kamatnom riziku

		Kreditor	Dužnik
Kamatna stopa	Promjena kamatne stope	Postojeća izloženost	
Promjenjiva kamatna stopa	raste	+	-
	pada	-	+
Fiksna kamatna stopa	raste	-	+
	pada	+	-
-	raste	+	-
-	pada	-	+

Izvor: Živko, I. (2006) Kamatni rizici u bankarstvu – izvori i učinci. Mostar. Sveučilište u Mostaru

U tablici je prikaz utjecaja promjene kamatne stope na financijski položaj kreditora i zajmotražitelja u obliku dobitka označenog s „+“ i gubitka označenog s „-“.

Rizik kamatne stope nemoguće je izbjeći. Međutim, moguće je i potrebno je postići najpovoljniju izloženost kamatnom riziku sukladno smjernicama upravljanja aktivom i pasivom koji funkcionira u banci. Upravljanje aktivom i pasivom predstavlja prvi model koji je usmjeren upravljanju kamatnom riziku koji se pojavljuje u strukturi bilance banaka.²⁸

Promjena kamatne stope može imati značajan utjecaj na visinu anuiteta za kredite s dužim rokovima dospijeca. Naime, anuitetski krediti s dužim rokovima do dospijeca osjetljiviji su na promjenu kamatne stope nego oni s kraćim rokom. S druge strane, na kredite s fiksnom kamatnom stopom do dospijeca promjena kamatnih stopa po definiciji nema direktnog utjecaja.

²⁸ Ibid, str. 200

Slika 4. Prikaz kamatnih rizika

		Vrste kamatnih stopa		
		Fiksna kamatna stopa	NRS / kamatna stopa na depozite građana	Ostale referentne kamatne stope
Preostala ročnost kredita	do 1 godine			
	1 do 5 godina			
	preko 5 godina			

Izvor: <https://www.hnb.hr/-/rizici-za-potrosaca-u-kreditnom-odnosu> (pristupljeno 18.03.2021.)

Zelena boja označuje nizak rizik, žuta i narančasta rizik srednje razine, a nijanse crvene predstavljaju više rizike.

5. ANALIZA NENAMJENSKIH GOTOVINSKIH KREDITA

U ovom dijelu rada izvršena je analiza ponuda gotovinskih nenamjenskih kredita u smislu kamatnih stopa, iznos kredita, rokova otplate te instrumenata osiguranja. Isto tako napravljena je usporedba ponuda gotovinskih nenamjenskih kredita.

5.1. Osnovna obilježja nenamjenskih gotovinskih kredita

Nenamjenski kredit znači da banka isplaćuje klijentu novac koji želi u gotovini ili na račun, a da pritom ne zna svrhu korištenja novca. Za te kredite kamate su veće nego za druge kredite, a dok u kojem se mora kredit vratiti je kraći, maksimalno 10 godina. Uz sve navedeno, važno je da klijent ima redovna primanja.

Kako bi se postigli uvjeti za podizanje nenamjenskog gotovinskog kredit, banka prvenstveno mora ocijeniti postoji li opasnost da klijent ne može vratiti kredit. Zbog toga se banka osigurava na različite načine. Klijent mora dokazati da je zaposlen barem 6 mjeseci kod istog poslodavca, te za veće iznose kredita, primjerice 75.000,00 kuna, banka obično traži zadužnicu i bjanko-mjenicu kao instrumente osiguranja. Zadužnicom je klijent suglasan da banka može uzeti novac s račun ako se redovno ne plati rata kredita.

Slika 5. Prikaz bjanko zadužnice

Obrazac bjanko zadužnice – stranica 1.

BJANKO ZADUŽNICA

Do⁽¹⁾ _____ kn (slovima: _____ kuna)

Dužnik:⁽²⁾ Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime:

Sjedište/mjesto i adresa: _____ OIB _____

DAJE SUGLASNOST

da se radi naplate tražbine u iznosu od ⁽³⁾ _____ kn (slovima: _____ kuna)

sa zateznom kamatom na taj iznos koja teče od ⁽⁴⁾ _____ do dana isplate po stopi od _____

zapljenjene svi njegovi računi kod banaka te da se novčana sredstva s tih računa, u skladu s izjavom sadržanom u ovoj ispravi, izravno s računa isplate vjerovniku ⁽⁵⁾: Tvrtka ili skraćena tvrtka/naziv/ime i prezime:

Sjedište/mjesto i adresa: _____ OIB _____

Ova isprava izdaje se u jednom primjerku i ima učinak rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja.-----

Ovu bjanko zadužnicu s naknadno upisanim iznosom tražbine i podacima o vjerovniku Financijskoj agenciji (u daljnjem tekstu: Agencija) s učincima dostave sudskog rješenja o ovrsi, dostavlja vjerovnik u izvorniku izravno, preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom neposrednom dostavom ili preko javnoga bilježnika. Dostavom ove bjanko zadužnice zapljenjuje se tražbina po računu i prenosi se na vjerovnika po proteku roka od 60 dana od dana kada je isprava dostavljena Agenciji, ako Agencija u tom roku ne zaprimi drukčiju odluku suda. Na ovoj bjanko zadužnici ili u dodatnim ispravama uz nju, istodobno kad i dužnik ili naknadno, obvezu prema vjerovniku mogu preuzeti i druge osobe u svojstvu jamaca plateaca, i to davanjem pisane izjave koja je po svojem sadržaju i obliku ista s izjavom dužnika.-----

Vjerovnik može svoja prava iz ove bjanko zadužnice prenositi ispravom na kojoj je javno ovjеровljen njegov potpis na druge osobe, koje u tom slučaju stječu prava koja je po toj ispravi imao vjerovnik.-----

Na temelju ove bjanko zadužnice i dodatnih isprava uz nju vjerovnik može po svom izboru zahtijevati na način propisan Ovršnim zakonom, od Agencije naplatu svoje tražbine od dužnika ili jamaca plateaca, ili i od dužnika i jamaca plateaca.-----

Vjerovnik može od Agencije zahtijevati da mu vrati ovu bjanko zadužnicu ako njegova tražbina nije u cijelosti namirena. U tom će slučaju Agencija naznačiti na toj bjanko zadužnici iznos troškova, kamata i glavnice koji je naplaćen. Ako je vjerovnik u cijelosti namirio svoju tražbinu prema ovoj bjanko zadužnici Agencija će obavijestiti o tome dužnika ili jamca plateca i na njegov mu je zahtjev predati.-----

Ova bjanko zadužnica ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika ili jamaca plateaca na drugim predmetima ovrhe.-----

Ova bjanko zadužnica istinita je u pogledu svojeg sadržaja ako je vjerovnik naknadno upisao iznos tražbine koji je manji ili jednak onome za koji mu je dužnik dao suglasnost u trenutku kada je potvrđena kod javnog bilježnika te podatke o vjerovniku.-----

Dužnik odnosno jamac plateca je suglasan i pristaje da mu javni bilježnik, nakon potvrde, izda izvornik ove bjanko zadužnice sukladno odredbi članka 50. stavak 2. Zakona o javnom bilježništvu (»Narodne novine« 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09., 120/16.).

Mjesto i datum izdavanja: ⁽⁶⁾ _____

Potpis dužnika: _____

Napomena: Iznos tražbine upisuje se brojkom i slovima. Ostali brojevi i datumi upisuju se samo brojkom. Rođeno ime i datum rođenja se ne upisuju. Prazna mjesta u tekstu nije potrebno popuniti crtama, osim ako se nalaze unutar rečenice

¹ Može se upisati: do 5.000,00 kn, do 10.000,00 kn, do 50.000,00 kn, do 100.000,00 kn, do 500.000,00 kn ili do 1.000.000,00 kn

² Zatezne kamate mogu teći najranije od dana izdavanja ove zadužnice

Podatke pod 1., 2. i 6. popunjava dužnik; podatke pod 3. popunjava vjerovnik, a podatke pod 5. može popuniti dužnik prigodom izdavanja ove zadužnice, a može naknadno i vjerovnik

Izvor: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10049> (pristupljeno 22.03.2021.)

Nenamjenski gotovinski krediti čine više od jedne trećine kredita kućanstvima u Republici Hrvatskoj. Rast udjela nenamjenskih gotovinskih kredita od 2010.-te godine je zbog pada kredita za automobile i stanove. Takvim kreditima se mogu zatvarati i obveze i krediti u drugim bankama. Isto tako se ušteđevina ili nekretnina može koristiti kao instrument osiguranja, što je dodatno pogodovalo njihovoj popularnosti.

5.2. Razvoj i obilježja Privredne banke Zagreb

Privredna banka Zagreb d.d (PBZ) osnovana je 1966. godine i pravni je slijednik Banke Narodne Republike Hrvatske osnovane 1962. godine. Nakon uspješno provedene privatizacije u prosincu 1999. godine, Banca Commerciale Italiana kupila je 66,3% dionica Privredne banke Zagreb d.d., a Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka zadržala je udio od 25% plus dvije dionice. Prema službenim stranicama, Privredna banka Zagreb danas je centar izvrsnosti za mnoga područja bankarskog poslovanja u Intesa Sanpaolo Grupi, a nedavno je postao i regionalni centar, preuzimanjem banaka u Bosni i Hercegovini i Sloveniji u sklopu vlasničkog restrukturiranja unutar Intesa Sanpaolo Grupe.

U svim etapama svoje povijesti PBZ je jedan od ključnih nositelja najvećih investicijskih i gospodarskih programa razvoja Republike Hrvatske. Danas je PBZ vodeća kreditna institucija u mnogim segmentima bankarskog poslovanja i primjeni novih tehnologija na hrvatskom tržištu te s razgranatom poslovnom mrežom poslovnica i bankomata pokriva cjelokupno područje Hrvatske. Svojom poslovnom strategijom PBZ ostaje usmjeren na suvremene oblike bankarskog poslovanja te kontinuirano unaprjeđenje i razvoj novih i inovativnih proizvoda i usluga s klijentom u središtu aktivnosti.

Tijekom godina Banka je nagrađen nizom prestižnih međunarodnih i domaćih nagrada za kvalitetu poslovanja.

Vizija banke jest biti kompanija koja je uzor i centar izvrsnosti u stvaranju novih vrijednosti, te pružanju permanentno visoke kvalitete u svim smjerovima svog djelovanja na dobrobit klijenata, društvene zajednice, naših dioničara i djelatnika.

Misija banke jest trajno i učinkovito koristiti sve raspoložive izvore za kontinuirani napredak poslovanja u svim njegovim dijelovima, od ljudskog kapitala, tehnologije do poslovnih procesa.

Slika 6. Logo Privredne banke Zagreb

PBZ je član grupe **INTESA** **SANPAOLO**

Izvor: https://corp.pbz.hr/sites/default/files/doc/korporativni/pbz_dugi_logo_s_recenicom.jpg (pristupljeno 22.03.2021.)

Iznos nenamjenskog gotovinskog kredita se odobrava u kunama ili uz valutnu klauzulu u eurima. Kredit se odobrava u iznosu od 15.000,00 kuna do 300.000,00 kuna, odnosno od 2.000,00 eura do 40.000,00 eura. Iznos kredita ovisi o kreditnoj sposobnosti klijenta, individualnom odnosu klijenta s Bankom te ukupnoj izloženosti klijenta.

Rok otplate kredita uz fiksnu kamatnu stopu je od 13 do 120 mjeseci, dok uz promjenjivu kamatnu stopu od 49 do 120 mjeseci.

Visina kamatne stope i efektivne kamatne stope ovisi o vrsti kamatne stope koju klijent izabere. Fiksna kamatna stopa se kreće od 5,48% do 6,58% godišnje, a efektivna kamatna stopa od 5,62% do 6,79%). Promjenjiva kamatna stopa se kreće od 5,66% do 5,76% godišnje, a efektivna kamatna stopa se kreće od 5,81% do 5,92%. Promjenjivi dio kamatne stope čini parametar promjenjivosti 6M NRS²⁹1 za HRK ili 6M NRS1 za EUR ovisno o valuti kredita. 6M NRS1 za HRK važeći na dan 31.12.2020. godine iznosi 0,17%. 6M NRS1 za EUR važeći na dan 31.12.2020. godine iznosi 0,14%. Prikazana promjenjiva kamatna stopa vrijedi do 30.06.2021. Individualni odnos klijenta i Banke temelji se na procjeni kreditnog rizika klijenta i ukupnom poslovanju klijenta i Banke.

Kao instrumente osiguranja banka nudi uz obvezne i dodatne instrumente. Obvezni instrumenti su: Izjava o zapljeni po pristanku dužnika i Zadužnica izdane od svih sudionika u kreditu potvrđena (solemnizirana) kod javnog bilježnika. Dodatni i instrumenti osiguranja za kredite iznad 120.000,00 kuna odnosno 15.000,00 eura: Jedan kreditno sposoban solidarni jamac ili zalog na polici životnog osiguranja korisnika kredita s otkupnom vrijednosti u visini 10% od iznosa kredita, uz vinkulaciju police osiguranja u korist Banke. Banka prihvaća policu osiguranja koja ispunjava propisane uvjete izdanu od osiguravajućih društava odobrenih od HANFA-e i navedenih u nastavku: ADRIATIC OSIGURANJE d.d., AGRAM LIFE osiguranje

²⁹ NRC - nacionalna referentna stopa

d.d., ALLIANZ HRVATSKA d.d., CROATIA osiguranje d.d., EUROHERC osiguranje d.d., GENERALI OSIGURANJE d.d., GRAWE Hrvatska d.d., HOK - OSIGURANJE d.d., Hrvatsko kreditno osiguranje d.d., MERKUR OSIGURANJE d.d., OTP osiguranje d.d., TRIGLAV OSIGURANJE d.d., UNIQA osiguranje d.d., Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d., Wüstenrot životno osiguranje d.d..

Otplata nenamjenskog gotovinskog kredita odvija se u jednakim mjesečnim anuitetima ili mjesečnim ratama ili u anuitetima s postupnim povećanjem anuiteta ili uz poseban obrok. Poseban obrok je način otplate kredita kod kojeg se otplaćuje 40%, 30% ili 20% glavnice kredita po isteku ugovorenog roka kredita (sa zadnjim anuitetom), a preostali iznos kredita otplaćuje u jednakim mjesečnim anuitetima.

Tablica 6. Primjer izračuna ukupnog iznosa kredita u Privrednoj banci Zagreb

	Promjenjiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa
Glavnica kredita	75.000,00 kuna	
Kamatna stopa	5,66%	6,48%
Rok otplate kredita	7 godina	
Broj anuiteta	84	
Efektivna kamatna stopa	5,81%	6,68%
Iznos mjesečnog anuiteta	1.083,46 kuna	1.112,98 kuna
Zbrojeni iznos glavnice, kamata i troškova po kreditu	91.364,21 kuna	93.895,49 kuna

Izvor: autor

5.3. Razvoj i obilježja Sberbank-e d.d.

Prema službenim stranicama, Sberbank d.d. je članica grupacije Sberbank Europe koja je danas prisutna na ukupno 8 tržišta u CEE regiji: Austriji, Bosni i Hercegovini (Sarajevo i Banja Luka), Hrvatskoj, Češkoj, Mađarskoj, Sloveniji, Srbiji i u Njemačkoj.

Banka je u Republici Hrvatskoj prisutna od 1997. godine, a od 18. siječnja 2013. godine posluje pod imenom Sberbank d.d. Sberbank d.d. je osma banka po udjelu u ukupnoj aktivni na hrvatskom bankarskom tržištu.

Od 15. veljače 2012. godine članica je Sberbank grupe. Zahvaljujući međunarodnoj mreži Banka klijentima pruža financijsku podršku u Hrvatskoj putem 31 poslovnice u 22 grada te im pomaže i u uključivanju u poslove s inozemstvom.

Na dan 31. prosinca 2019. godine, bilančna suma Banke iznosila je 11.046.431 tisuća kuna, dok je adekvatnost kapitala iznosila 19,84 % što ukazuje na visoku sigurnost i stabilnost banke.

Sberbank je moderna univerzalna banka s više od 170 godina dugom tradicijom poslovanja, jedna od najbrže rastućih i najprofitabilnijih institucija na svijetu te vodeća banka na tržištu glede uvođenja inovativnih proizvoda temeljenih na izvrsnosti i najmodernijim tehnologijama.

Vizija banke je stvoriti trajnu vezu s klijentima kako bi se kontinuirano brinuli za njihove potrebe. U Hrvatskoj i CEE³⁰ regiji mi smo jedinstveni bankovni partner, jer smo u mogućnosti stvoriti most ka poslovanju na istoku Europe i podržati aktivnosti hrvatskih izvozno-orijentiranih poduzeća koja svoje poslovanje nastoje proširiti na tržište Rusije te zemalja ZND³¹-a, kao i sva ostala tržišta na kojima Sberbank posluje.

Slika 7. Logo Sberbank d.d.

Izvor: <https://promdm.com/sberbank-logo/> (pristupljeno 22.03.2021.)

Iznos nenamjenskog gotovinskog kredita odobrava se u iznosu od 7.5000,00 kuna do 300.000,00 kuna, odnosno od 1.000,00 eura do 40.000,00 eura, kunska protuvrijednost po srednjem tečaju HNB-a za devize. Za umirovljenike koji će u trenutku isteka kredita imati preko 70, a maksimalno 75 godina, maksimalni iznos je 38.000,00 kuna, odnosno 5.000,00 eura.

Iznosi veći od 30.000,00 eura odobravaju se klijentima s otvorenim tekućim računom u Sberbank d.d. na koji se 6 mjeseci ili dulje isplaćuje redovni priljev, te temeljem procjene kreditnog rizika Korisnika.

³⁰ CEE – Central and Eastern Europe

³¹ ZND – zajednica neovisnih država

Rok otplate kredita je do 10 godina za građane, a za umirovljenike koji će u trenutku isteka kredita imati preko 70, a maksimalno 75 godina, maksimalni rok je 5 godina.

Visina kamatne stope ovisi o individualnom odnosu klijenta i kreditora. Nominalna kamatna stopa u Sberbanci iznosi od 4,90% do 6,60%, dok je efektivna kamatna stopa od 5,30% do 6,80%. Kamatna stopa se sastoji od promjenjivog i fiksnog dijela. Promjenjivi dio kamate čini 6-mjesečni EURIBOR (eng. Euro Interbank Offered Rate³²) za eure ili 6mesečni NRS2 (skr. Nacionalna referentna stopa) za kune, a fiksni dio nepromjenjiv je za cijelo vrijeme trajanja kredita. Na dan 28.02.2021. visina 6-mjesečnog (6M) EURIBORA iznosi -0,52%, a visina 6 mjesječnog (6M) NRS2 za HRK iznosi 0,12%.

Kreditni se otplaćuju u kunama, a krediti s valutnom klauzulom u eurima se otplaćuju kunama po srednjem tečaju HNB za eure za devize na dan dospijeca kredita. Otplata kredita se vrši putem administrativne zabrane na plaći korisnika kredita. Za klijente čiji poslodavac ne postupaju po administrativnoj zabrani, obavezno je ugovaranje trajnog naloga. Otplata se vrši u redovnim mjesečnim anuitetima.

Kreditni se odobravaju bez dodatnih instrumenata osiguranja dok je ugovaranje osiguranja povrata kredita (CPI³³) dobrovoljno, odnosno ovisi o odabiru klijenta. Obvezni instrumenti su: javnobilježnički solemnizirana isprava o zapljeni plaća svih sudionika u kreditu te javnobilježnički solemnizirana zadužnica svih sudionika u kreditu.

Sberbank d.d. ima kao instrument osiguranja vraćanja kredita Osiguranje sposobnosti vraćanja kredita (CPI) za slučajeve bolovanja, nezaposlenosti i smrti uslijed bolesti ili kao posljedica nesretnog slučaja. U nastavku slijedi prikaz pokrića uslijed navedenog.

³² U daljnjem tekstu: EURIBOR

³³ CPI- Consumer Price Indeks

Tablica 7. Prikaz rizika od nemogućnosti vraćanja kredita

	NEZAPOSLENOST	BOLOVANJE	SMRT
VRSTA RIZIKA	rizik nemogućnosti plaćanja kredita uslijed nastupa prestanka radnog odnosa (otказа) korisnika kredita.	rizik nemogućnosti plaćanja kredita uslijed nastupa privremene nesposobnosti za rad (bolovanja) korisnika kredita kao posljedice nesretnog slučaja ili bolesti	rizik nemogućnosti plaćanja kredita uslijed nastupa smrti kao posljedice nesretnog slučaja ili bolesti korisnika kredita
POKRIĆE	Osiguratelj podmiruje mjesečne anuitete, sukladno planu otplate kredita i uvjetima osiguranja	Osiguratelj podmiruje mjesečne anuitete, sukladno planu otplate kredita i uvjetima osiguranja	Ostatak duga koji predstavlja nedospjele glavnice po Ugovoru o kreditu u skladu s planom otplate kredita važećem u trenutku nastanka osiguranog slučaja
MAKSIMALNO TRAJANJE POKRIĆA	144 mjeseci		
MAKSIMALNI IZNOS	Maksimalni iznos mjesečnog anuiteta je do 7.500,00 kuna ili 1.000,00 eura		Maksimalni iznos nedospjele glavnice kredita 300.000,00 kuna odnosno 40.000,00 eura

Izvor: autor

Banka je posrednik u osiguranju, u kategoriji kreditne institucije. Banka kao posrednik u osiguranju djeluje u ime i za račun društava za osiguranje za koja obavlja poslove distribucije osiguranja i to životnih osiguranja i neživotnih osiguranja preko Triglav osiguranja d.d..

Tablica 8. Primjer izračuna ukupnog iznosa kredita

Promjenjiva ili fiksna kamatna stopa		
	Uz status primarnog klijenta	Bez statusa primarnog klijenta
Glavnica kredita	75.000,00 kuna	
Kamatna stopa	5,70%	6,30%
Rok otplate kredita	10 godina	
Broj anuiteta	120	
Efektivna kamatna stopa	6,13%	6,49%
Iznos mjesečnog anuiteta	821,40 kuna	844,00 kuna
Zbrojeni iznos glavnice, kamata i troškova po kreditu	99.767,98 kuna	101.279,61 kuna

Izvor: autor

5.4. Usporedba uvjeta kreditiranja u Privrednoj banci Zagreb i Sberbanci

U nastavku rada obrađena je usporedba uvjeta kreditiranja jednog klijenta sa istim dokumentima i podacima koji su prikupljeni za obradu kredita.

Radnik ima status klijenta i u Sberbanci i u Privrednoj banci Zagreb. Tromjesečni prosjek neto primanja radnika iznosi 9.187,64 kune. Radnik ima 5 godina radnog staža u istoj tvrtki. Radnik nema nikakve obveze prema drugim bankama, nema zaštićeni račun te želi doći nenamjenski gotovinski kredit radi uređenja i adaptacije vikendice u iznosu od 30.000,00 eura na 10 godina.

Radnik je tražio informativni izračun kredita u Sberbanci, te je dobio sljedeće podatke:

Iznos kredita: 30.000,00 eura

Trajanje kredita: 120 mjeseci

Redovna fiksna kamatna stopa: 5,90%

Efektivna kamatna stopa: 6,16%

Zatezna kamata: 5,89%

Mjesečni anuitet: 331,56 eura

Polica osiguranja Korisnika kredita kod Triglav osiguranja d.d.

Premija za osiguranje rizika nemogućnosti plaćanja kredita: jednokratna uplata po stopi od 4,60% na iznos glavnice kredita

Ukupni iznos koji se otplaćuje: 39.788,44 eura

Tablica 9. **Otplatni plan Sberbank d.d.**

Razdoblje	Datum novčanog toka	Isplata kredita	Anuitet	Iznos glavnice	Kamata	Ostatak duga
0	17.3.2021	30.000,00 €	- €	- €	- €	- €
1	15.4.2021	- €	331,56 €	184,06 €	147,50 €	29.815,94 €
2	15.5.2021	- €	331,56 €	184,96 €	146,60 €	29.630,98 €
3	15.6.2021	- €	331,56 €	181,02 €	150,54 €	29.449,96 €
4	15.7.2021	- €	331,56 €	191,59 €	139,97 €	29.258,37 €
5	15.8.2021	- €	331,56 €	187,71 €	143,85 €	29.070,66 €
6	15.9.2021	- €	331,56 €	188,63 €	142,93 €	28.882,03 €
7	15.10.2021	- €	331,56 €	187,56 €	144,00 €	28.694,47 €
8	15.11.2021	- €	331,56 €	190,49 €	141,07 €	28.503,98 €
9	15.12.2021	- €	331,56 €	191,43 €	140,13 €	28.312,55 €
10	15.1.2022	- €	331,56 €	192,37 €	139,19 €	28.120,18 €
11	15.2.2022	- €	331,56 €	193,31 €	138,25 €	27.926,87 €
12	15.3.2022	- €	331,56 €	189,69 €	141,87 €	27.737,18 €
Ukupno			3.978,72 €	2.262,82 €	1.713,92 €	
2.godina			3.978,72 €	2.407,30 €	1.571,43 €	
3. godina			3.978,72 €	2.553,22 €	1.425,49 €	
4.godina			3.978,72 €	2.708,00 €	1.270,71 €	
5.godina			3.978,72 €	2.872,06 €	1.106,66 €	
6.godina			3.978,72 €	3.043,87 €	934,85 €	
7.godina			3.978,72 €	3.233,25 €	745,47 €	
8.godina			3.978,72 €	3.426,82 €	551,90 €	
9.godina			3.978,72 €	3.634,46 €	344,28 €	
10.godina			3.979,96 €	3.858,20 €	123,73 €	
UKUPNO			39.788,44 €	30.000,00 €	9.788,44 €	
UKUPNI TROŠKOVI KREDITA			39.788,44 €			

Izvor: autor

U tablici je prikazan otplatni plan kredita, odnosno glavnice i kamata. Prva godina dana je prikazana kroz mjesece, dok je ostatak anuiteta prikazan na bazi godine dana. Vidljivo je da je ukupan trošak kredita 39.788,44 €, a toga su kamate 9.788,44 €.

Radnik je tražio informativni izračun kredita u Privrednoj banci Zagreb, te je dobio sljedeće podatke:

Iznos kredita: 30.000,00 eura

Trajanje kredita: 120 mjeseci

Redovna fiksna kamatna stopa: 6,48%

Efektivna kamatna stopa: 6,68%

Mjesečni anuitet: 340,34 eura

Polica osiguranja Korisnika kredita kod Triglav osiguranja d.d.

Premija za osiguranje rizika nemogućnosti plaćanja kredita: jednokratna uplata po stopi od 4,60% na iznos glavnice kredita

Ukupni iznos koji se otplaćuje: 40.840,80 eura

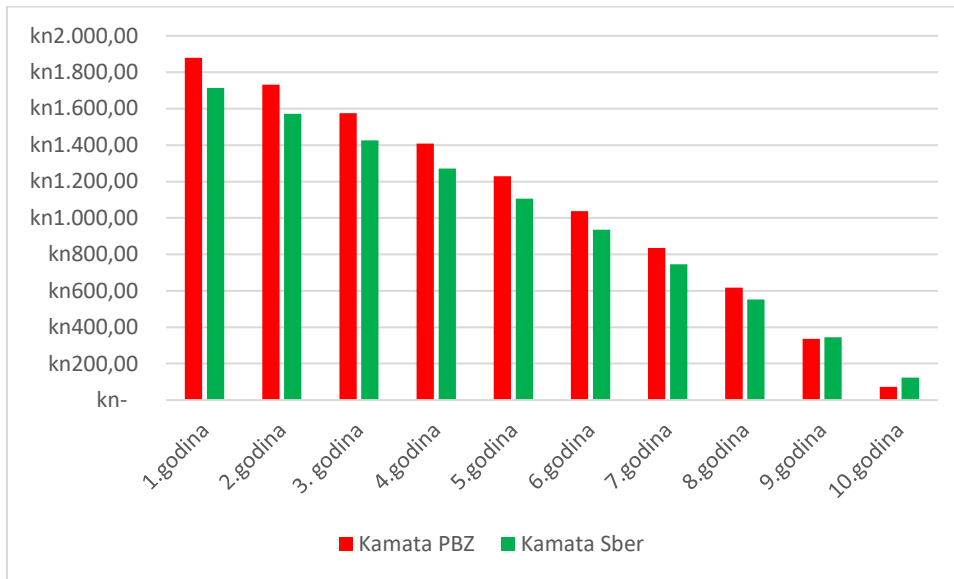
Tablica 10. **Otplatni plan Privredna banka Zagreb**

Razdoblje	Datum novčanog toka	Isplata kredita	Anuitet	Iznos glavnice	Kamata	Ostatak duga
0	17.3.2021	30.000,00 €	- €	- €	- €	- €
1	15.4.2021	- €	340,34 €	178,34 €	162,00 €	29.821,66 €
2	15.5.2021	- €	340,34 €	179,30 €	161,04 €	29.642,36 €
3	15.6.2021	- €	340,34 €	180,27 €	160,07 €	29.462,09 €
4	15.7.2021	- €	340,34 €	181,24 €	159,10 €	29.280,85 €
5	15.8.2021	- €	340,34 €	182,22 €	158,12 €	29.098,63 €
6	15.9.2021	- €	340,34 €	183,21 €	157,13 €	28.915,42 €
7	15.10.2021	- €	340,34 €	184,20 €	156,14 €	28.731,22 €
8	15.11.2021	- €	340,34 €	185,19 €	155,15 €	28.546,03 €
9	15.12.2021	- €	340,34 €	186,19 €	154,15 €	28.359,84 €
10	15.1.2022	- €	340,34 €	187,20 €	153,14 €	28.172,64 €
11	15.2.2022	- €	340,34 €	188,21 €	152,13 €	27.984,43 €
12	15.3.2022	- €	340,34 €	189,22 €	151,12 €	27.795,21 €
Ukupno			4.084,08 €	2.204,79 €	1.879,29 €	
2.godina			4.084,08 €	2.351,96 €	1.732,10 €	
3. godina			4.084,08 €	2.508,97 €	1.575,07 €	
4.godina			4.084,08 €	2.676,48 €	1.407,58 €	
5.godina			4.084,08 €	2.855,18 €	1.228,88 €	
6.godina			4.084,08 €	3.045,79 €	1.038,28 €	
7.godina			4.084,08 €	3.249,09 €	834,96 €	
8.godina			4.084,08 €	3.466,02 €	618,05 €	
9.godina			4.084,08 €	3.697,42 €	335,54 €	
10.godina			4.084,08 €	3.944,26 €	73,07 €	
UKUPNO			40.840,80 €	29.999,96 €	10.722,82 €	
UKUPNI TROŠKOVI KREDITA			40.840,80 €			

Izvor: autor

U tablici je prikazan otplatni plan kredita, odnosno glavnice i kamata. Prva godina dana je prikazana kroz mjesece, dok je ostatak anuiteta prikazan na bazi godine dana. Vidljivo je da je ukupan trošak kredita 40.840,80 €, a toga su kamate 10.722,82 €.

Grafikon 2. Usporedba kamata Privredna banka Zagreb i Sberbank d.d.

Izvor: autor

Iz grafikona se vidi kako se otplatom kredita kamate smanjuje što je i logično jer se otplatom kredita smanjuje razdoblje zaduženosti i zbog toga se kamate na kredit smanjuju. Također je vidljivo kako su kamate u Sberbanci niže nego u Privrednoj banci Zagreb sve do 9.-te godine otplate kada su kamate u Privrednoj banci Zagreb niže nego u Sberbanci.

U nastavku je tablični prikaz analize usporedbe kreditiranja navedenih banaka.

Tablica 11. Usporedba kreditiranja

	Sberbank d.d.	Privredna banka Zagreb
Iznos kredita	30.000,00 €	
Trajanje kredita	120 mjeseci	
Redovna fiksna kamatna stopa	5,90%	6,48%
Efektivna kamatna stopa	6,16%	6,68%
Mjesečni anuitet	331,56 €	340,34 €
Ukupne kamate	9.788,44 €	10.722,82 €
Ukupan trošak kredita	39.788,44 €	40.840,80 €

Izvor: autor

6. ZAKLJUČAK

Kreditni su najbitniji i najpsežniji aktivni bankarski posao. Cijena kredita je kamatna stopa te moguća naknada za kredit. Kamatna stopa predstavlja cijenu vremena ali i buduću očekivanu cijenu novca. Naknada kredita se može sastojati od više različitih elemenata, a najčešća je naknada za obradu kredita koja je izražena u postotku ukupne svote kredita. Kamatna stopa i naknada za kredit koju klijent plaća u banci su stvarni trošak kredita za klijenta. Efektivna kamatna stopa jedinstven je način prikazivanja kamatne stope s ciljem lakše usporedbe uvjeta za odobravanje kredita kod svih kreditnih institucija. Postoji više vrsta kredita, a najčešće podjele kredita su po sljedećim karakteristikama: trajanju, sektorima, namjeni i kamatnoj stopi. Nenamjenski gotovinski krediti čine više od jedne trećine kredita kućanstvima u Republici Hrvatskoj. Rast udjela nenamjenskih gotovinskih kredita od 2010.-te godine je zbog pada kredita za automobile i stanove i zbog toga je najzastupljenija vrsta kredita u Republici Hrvatskoj.

U radu su prikazani uvjeti kreditiranja u dvjema bankama Republike Hrvatske, a to su: Sberbank d.d. i Privredna banka Zagreb. Za isti iznos kredita, u istoj valuti i u istom roku otplate, redovna fiksna kamatna stopa u Sberbanci je povoljnija te je niža za 0,58% u odnosu na Privrednu banku Zagreb. U efektivnu kamatnu stopu se uz nominalnu kamatnu stopu uključuju i naknade koje se plaćaju pri odobravanju kredita te je ona također niža u Sberbanci za 0,52% u odnosu na Privrednu banku Zagreb. Prema otplatnom planu, mjesečni anuitet u Sberbanci iznosi 331,56 €, što je 8,78€ povoljnije nego u Privrednoj banci Zagreb. U konačnici, ukupni trošak kredita u Sberbanci je za 1.052,36€ povoljniji nego u Privrednoj banci Zagreb te se iz navedenih razloga klijent odlučio na kredit u Sberbanci.

7. POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Gregurek, M., Vidaković, N. (2011) Bankarsko poslovanje. Zagreb: RRiF plus d.o.o.

Članci u časopisima:

1. Horvat Jurjec K. (2011). Potrošačko kreditiranje. Računovodstvo, revizija i financije, XI, (3), str. 58.
2. Gregurek, M. (2020) Bankarski krediti za potrošače. Računovodstvo, revizija i financije, XX, (12). str. 241.
3. Zebić, P. i Špoljarić, M. (2016). Teorijske osnove i analiza ponude stambenih kredita banaka Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, XVI, (1), str. 123-138.
4. Živko, I. (2006). Kamatni rizici u bankarstvu. Ekonomska misao i praksa, VI, (2), str. 199-214.

Mrežne stranice:

1. WIKIPEDIA. URL: <https://hr.wikipedia.org/wiki/KrediT> (pristupljeno 02.05.2021)
2. HNB. URL: <https://www.hnb.hr/-/kamate> (pristupljeno 02.05.2021)
3. HNB. URL: <https://www.hnb.hr/-/rizici-za-potrosaca-u-kreditnom-odnosu> (pristupljeno 02.05.2021)
4. PROPISI. <http://www.propisi.hr/print.php?id=10049> (pristupljeno 02.05.2021)
5. FINANCE. <http://finance.hr/analiza-hrvatskog-bankarskog-sektora/> (pristupljeno 03.05.2021)
6. OPERETA. <https://www.opereta.hr/apn-kredit-prvi-saznajemo-uvjete-banaka-direktno-s-otvaranja-ponuda/> (pristupljeno 03.05.2021)

7. PBZ. URL:

https://corp.pbz.hr/sites/default/files/doc/korporativni/pbz_dugi_logo_s_recenicom.jpg

(pristupljeno 03.05.2021)

8. PBZ. URL: <https://www.pbz.hr/> (pristupljeno 07.05.2021)

9. SBERBANK. URL <https://www.sberbank.hr/gradjani/> (pristupljeno 07.05.2021)

8. POPIS GRAFIKONA, SLIKA I TABLICA

Popis grafikona:

- Grafikon 1. Veličina aktive banaka na dan 31.12.2010. godine 2
- Grafikon 2. Usporedba kamata Privredna banka Zagreb i Sberbank d.d. 34

Popis slika:

- Slika 1. Kružni tok u poslovanju banaka..... 3
- Slika 2. Tehnologija kreditiranja kod fizičkih osoba 15
- Slika 3. Prikaz valutnih rizika 20
- Slika 4. Prikaz kamatnih rizika 22
- Slika 5. Prikaz bjanko zadužnice..... 24
- Slika 6. Logo Privredne banke Zagreb 26
- Slika 7. Logo Sberbank d.d. 28

Popis tablica:

- Tablica 1. Prikaz efektivne kamatne stope banaka na dan 19.02.2021. godine 5
- Tablica 2. Prikaz brzine odobravanja kredita 11
- Tablica 3. Uvjeti kreditiranja 14
- Tablica 4. Razlika u uslugama za građane i poduzeća 16
- Tablica 5. Izloženost kamatnom riziku 21
- Tablica 6. Primjer izračuna ukupnog iznosa kredita u Privrednoj banci Zagreb 27
- Tablica 7. Prikaz rizika od nemogućnosti vraćanja kredita 30
- Tablica 8. Primjer izračuna ukupnog iznosa kredita 30

Tablica 9. Otplatni plan Sberbank d.d.	32
Tablica 10. Otplatni plan Privredna banka Zagreb	33
Tablica 11. Usporedba kreditiranja	34

9. PRILOZI

Prilog 1. Potvrda poslodavca Privredna banka Zagreb

Prilog 2. Potvrda poslodavca Sberbank d.d.

Prilog 3. Zahtjev za kredit Sberbank d.d.

POTVRDA POSLODAVCA (popunjiva i ovjerava poslodavac)**PODACI O POSLODAVCU**

Naziv poslodavca _____

 j.t.d. k.d. d.d. d.o.o. obrt ostaloOIB poslodavca MBS poslodavca

Adresa sjedišta poslodavca

Ulica _____ Kućni br. Mjesto _____ Br. pošte Kontakt telefon Broj poslovnog računa - Broj zaposlenih manje ili jednako 5 više od 5 Primarna djelatnost _____**PODACI O ZAPOSLENIKU**

Ime _____ Prezime _____

OIB Vrsta ugovora o radu na neodređeno na određeno od do Prosječni iznos posljednje 3 mjesecne neto plaće knUkupan radni staž Radni staž kod sadašnjeg poslodavca **IZJAVA POSLODAVCA**

Poslodavac izjavljuje pod materijalnom i kaznenom odgovornošću da su podaci navedeni u ovoj Potvrdi istiniti, što vlastoručno potpisuje i ovjerava.

Poslodavac potvrđuje da podnositelju ove potvrde ne predstoji neposredan otkaz ugovora o radu.

DODATNE NAPOMENE:

Ime i prezime odgovorne/ovlaštene osobe _____

Potpis odgovorne/ovlaštene osobe _____

MP

Datum ovjere **PODACI O ZAPRIMLJENOM ZAHTEJUVU ZA KREDIT** (popunjiva Banka)Broj zahtjeva Datum zaprimanja

Potvrda poslodavca

(obavezno ovjeriti kod poslodavca)

Naziv poslodavca:			
Adresa poslodavca:			
OIB poslodavca:			
Matični broj poslodavca:			Broj zaposlenih na dan ovjere: <input type="text"/>
Ime i prezime ovlaštene osobe za izdavanje ove potvrde:			
Kontakt telefon:			
faks:			
e-mail:			
Potvrđujemo da je g./gđa. (ime i prezime):			
OIB:			
naš zaposlenik od:			
Na neodređeno vrijeme	☐ DA	☐ NE	od <input type="text"/>
Na određeno vrijeme	☐ DA	☐ NE	od <input type="text"/> do <input type="text"/>
Pod otkaznim rokom	☐ DA	☐ NE	Probni rok ☐ DA ☐ NE
te da se zaposleniku/zaposlenici dio plaće isplaćuje na račun za zaštićeno primanje:			
☐ DA	☐ NE	broj računa: <input type="text"/>	
Potvrđujemo da zaposlenik/zaposlenica ostvaruje prosječnu neto plaću u zadnja 3 (tri) mjeseca u iznosu kn: <input type="text"/>			
Te da ima ukupne mjesečne obustave na plaću u iznosu kn: <input type="text"/>			
Poslodavac postupa po administrativnoj zabrani:	☐ DA	☐ NE	
Ovrhe / Administrativne zabrane na čekanju:	☐ DA	☐ NE	
Poslodavac se obvezuje da će za zaposlenika koji je banci dao suglasnost za prijenos plaće uplaćivati njegova primanja na tekući račun otvoren u Sberbank d.d.			
☐ DA	☐ NE		
Pod materijalnom i kaznenom odgovornošću, kao ovlaštena osoba tvrtke, svojim potpisom i pečatom tvrtke jamčimo za istinitost svih gore navedenih podataka. Ova potvrda izdaje se na zahtjev gore navedenog zaposlenika tvrtke i koristit će se u svrhu odobravanja kredita i drugih proizvoda i usluga Sberbank d.d.			
Datum izdavanja potvrde:			
Potpis i pečat ovlaštene osobe:			

PODACI NAVEDENI NA OVOM OBRASCU SMATRAJU SE STROGO POVJERLJIVI

Banka prikuplja i obrađuje osobne podatke u skladu s propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka u svrhu zaključenja ugovornog odnosa i izvršenja zakonskih i ugovornih obveza Banke koje proliaze iz ovog Zahtjeva, odnosno ugovornog odnosa. U tu svrhu Banka dostavlja (prenosi) osobne podatke i društvima povezanim s Bankom (na primjer Sberbank Europe AG, Austrija, Sberbank Rusija) odnosno članicama Sberbank grupacije. Banka štiti osobne podatke od neovlaštenog pristupa, upotrebe ili oduzimanja. Sve informacije u vezi zaštite osobnih podataka sadržane su u "Pravilima o privatnosti Sberbank d.d. za klijente i ostale sudionike" i u "Informacijama o obradi osobnih podataka u DOR sustavu", koji su dostupni u svim poslovnicama kao i na službenim internet stranicama (www.sberbank.hr) Banke. Banka zadržava pravo telefonske provjere točnosti navedenih podataka.

Zahtjev za kredit

Molim da se u skladu s uvjetima Sberbank d.d. odobri:

Kredit					
Iznos kredita:	<input type="text"/>	Valuta kredita (označiti znakom "X"):	☐ HRK	☐ EUR	☐ ostalo
Rok otplate (u god.):	<input type="text"/>	Vrsta kredita:	☐ nenamjenski	☐ stambeni	☐ hipotekarni
Odabir datuma u mjesecu za dospjeće anuiteta (samo za nenamjenske kredite):	☐ 8.	☐ 15.	☐ 22.		
Podaci o podnositelju zahtjeva:					
Ime i prezime:	<input type="text"/>	OIB:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Datum rođenja:	<input type="text"/>	Mjesto rođenja:	<input type="text"/>		
Država rođenja:	<input type="text"/>	Državljanstvo:	<input type="text"/>	Spol:	<input type="text"/>
Država porezne pripadnosti:	<input type="text"/>	Porezna općina:	<input type="text"/>		
Porezni identifikacijski broj ili jednako vrijedna oznaka u navedenoj Državi porezne pripadnosti: <input type="text"/>					
Adresa prebivališta					
Ulica i kućni broj:	<input type="text"/>	Mjesto:	<input type="text"/>		
Poštanski broj:	<input type="text"/>	Država:	<input type="text"/>		
Kontakt adresa - adresa na koju želite primati obavijesti					
Ulica i kućni broj:	<input type="text"/>	Mjesto:	<input type="text"/>		
Poštanski broj:	<input type="text"/>	Država:	<input type="text"/>		
Tel.:	<input type="text"/>	Država tel.:	<input type="text"/>	Mobilni tel.:	<input type="text"/>
E-mail adresa:*		<input type="text"/>			
<small>*nije obavezan podatak</small>					
☐ suglasan/na sam da Banka ovdje navedenu e-mail adresu koristi za komunikaciju vezanu za korištenje bankovne i/ili financijske usluge koju s Bankom ugovaram te da mi na istu dostavlja srevažećim propisima određene, te ugovorom ili općim aktom Banke dogovorene obavijesti, izvode i druga pismena, te povratnim putem po vlastitom nahođenju s te e-mail adrese mogu kontaktirati odnosno obratiti se Banci.					
<small>Napomena: Klijent ima pravo suglasnosti privolu u bilo kojem trenutku povući. Povlaženje suglasnosti ne utječe na zakonitost obrade koju je Banka izvršila na temelju suglasnosti prije njezinog povlaženja.</small>					
Identifikacijski dokument:	☐ osobna iskaznica	☐ putovnica	Izdana u:	<input type="text"/>	
Broj osobne iskaznice/putovnice:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
Država u kojoj je izdana osobna iskaznica/putovnica:	<input type="text"/>	Datum važenja osobne iskaznice / putovnice:	<input type="text"/>		
Obiteljski status:	☐ samac	☐ vjenčan	☐ izvanbračna zajednica	☐ Ostalo	
	☐ razveden/a	☐ odvojeni život	☐ udovac/udovica		
Status stanovanja:	☐ vlastita kuća	☐ vlastiti stan	☐ stanarsko pravo	☐ podstanar	☐ kod roditelja
Podaci o zaposlenju:					
Status:	☐ Zaposlenik	☐ Vlasnik obrta	☐ Slobodno zanimanje	☐ Vlasnik društva	
(označiti znakom "X")	☐ Rukovodeći kadar	☐ Umirovljenik	☐ Nezaposlen	☐ Student	☐ Ostalo
Zanimanje:	<input type="text"/>	Zvanje:	<input type="text"/>	Stručna sprema:	<input type="text"/>
Radni odnos zasnovan prvi put:	<input type="text"/>	Ukupan radni staž:	<input type="text"/>	Od toga kod sadašnjeg poslodavca:	<input type="text"/>